

IPRO 3/2024 SOBRE AS ACTUALIZACIÓNS DO INFORME "MUNICIPIOS E COMPETENCIA, O IMPACTO DAS ACTUACIÓNS PÚBLICAS MUNICIPAIS SOBRE A COMPETENCIA"

Pleno:

D. Ignacio López-Chaves Castro, presidente.

D. Daniel Neira Barral, Vogal / secretario.

D^a. María Teresa Cancelo Márquez, Vogal

En Santiago de Compostela, a 30 de decembro de 2024

1. INTRODUCCIÓN

A Comisión Galega da Competencia (CGC) no ano 2022 púxose en contacto cos sete principais concellos de Galicia co obxecto de informarlles sobre o proxecto “Municipios e competencia. O impacto das actuacións públicas municipais sobre a competencia”, liderado pola Comisión Nacional dos Mercados e da Competencia (CNMC) en colaboración coas Autoridades da Competencia Autonómicas.

O proxecto baseábase na confección dunha colección de “historias” analizando as situacións de competencia xurdidas en diferentes sectores e ámbitos de actuación municipal.

A estrutura do proxecto componse dunha primeira fase de preparación do documento de traballo sobre a temática concreta analizada, seguida dunha consulta pública que se levou a cabo tras a publicación do documento durante o prazo dun mes. A continuación celebrouse unha xornada/sesión de debate coa posterior publicación na web da CNMC das conclusións, recomendacións ou achegas resultantes.

A CNMC e as distintas autoridades autonómicas abordaron, baixo este formato, aspectos tan relevantes como as redes de telecomunicacións, mobilidade urbana, concesións administrativas, contratos menores ou servizos funerarios, entre outros.

A Comisión Galega da Competencia encargouse conxuntamente coa Comisión Nacional dos Mercados e da Competencia de elaborar un documento de traballo sobre os aspectos concernentes ás prórrogas dos contratos de concesións de servizos públicos (abastecemento/tratamentos de augas, residuos sólidos urbanos e transporte).

O documento de traballo contivo unha análise xenérica das prácticas das sete cidades galegas, non abordando nin facendo referencia a cada municipio en particular, e sempre desde o ámbito da competencia relacionada coa intervención pública municipal, podendo conter tamén recomendacións ou indicacións, pero non sometendo a análise ningún sector ou institución, senón simplemente dinámicas e prácticas.

Tanto no caso da CNMC como da CGC, o documento de traballo foi preparado polos servizos técnicos e non supoñerá toma de posición por parte do seu Consello.

Así mesmo, a [xornada de traballo divulgativa](#) das achegas e recomendacións celebrouse en Santiago de Compostela, o 08 de xuño de 2022 e trouxo a participación tanto de perfís técnicos/as como público en xeral. As sesións foron retransmitidas en *streaming*, gravadas e aloxadas na sección web da CNMC e da CGC.

Por todo iso é polo que, unha vez pasado tempo, procuramos a revisión das achegas da información relativa ás prórrogas dos contratos de concesións de servizos de abastecemento/tratamento de augas, residuos sólidos urbanos e transporte facilitadas polos concellos ao obxecto de actualizar e coñecer cal é o escenario actual. En concreto, volveuse a solicitar ós concellos que nos informaran sobre as seguintes cuestións por cada tipo de contrato:

- Contratos están/manteñen o réxime de concesión
- Situación dos contratos
- Situación das prórrogas
- Consultas previas ao mercados
- Ordes de continuidade vixentes
- Previsión de novas licitacións

Para maior facilidade na obtención dos datos, achegouse un documento denominado ANEXO ÚNICO adxunto que facilitara a cumprimentación.

Agradecendo de antemán a colaboración prestada á Comisión Galega da Competencia, neste **IPRO 3/2024 "SOBRE A ACTUALIZACIÓN DO INFORME "MUNICIPIOS E COMPETENCIA, O IMPACTO DAS ACTUACIÓNS PÚBLICAS MUNICIPAIS SOBRE A COMPETENCIA"**, procédese a análise da situación dos distintos contratos en contraste coa situación do mesmo no 2022

2. ANÁLISE

O punto de partida das cuestións formuladas aos concellos foron:

1. En réxime de concesión	1. Cales están/manteñen o réxime de concesión.
2. Vixencia dos contratos	2. Situación dos contratos (data firma)
3. Situación de prórroga	3. Situación das prórrogas (data firma)
4. Consultas previas ó mercado	4. Consultas previas ao mercado Si/Non
5. Ordes de continuidade vixentes	5. Ordes de continuidade vixentes Si/Non (data)
6. Previsión de novas licitacións	6. Previsión Si/Non (datas)

(1) Os contratos réxense , en canto a os seus efectos, cumprimento e extinción, incluída a súa duración e réxime de prórrogas, polo establecido no propio contrato e no Prego de cláusulas administrativas particulares, así como pola lexislación vixente no momento en que foron celebrados (disposición transitoria primeira da Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público (LCSP)

O escenario por analizar resulta da vixente normativa de contratación pública que prevé a posibilidade de prorrogar o contrato e a posibilidade de que estea condicionada pola concorrencia das seguintes circunstancias:

1. A non formalización en prazo do novo contrato deberá ser consecuencia de incidencias derivadas de acontecementos imprevisibles para o órgano de contratación, producidas ao longo do procedemento de adxudicación.
2. Que existan razóns de interese público para non interromper a prestación obxecto do contrato.
3. Que o anuncio de licitación do novo contrato fose publicado polo menos tres meses antes da data de finalización do contrato orixinal.

O réxime que nos ocupa réxese, principalmente, polas seguintes normas:

- Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público (LCSP).

- Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases do réxime local (LBRL).
- Directiva 2014/23/UE do Parlamento Europeo e do Consello, do 26 de febreiro de 2014, relativa á adxudicación de contratos de concesión.
- Directiva 2014/24/UE do Parlamento Europeo e do Consello, do 26 de febreiro de 2014, sobre contratación pública e pola que se deroga a Directiva 2004/18/CE.

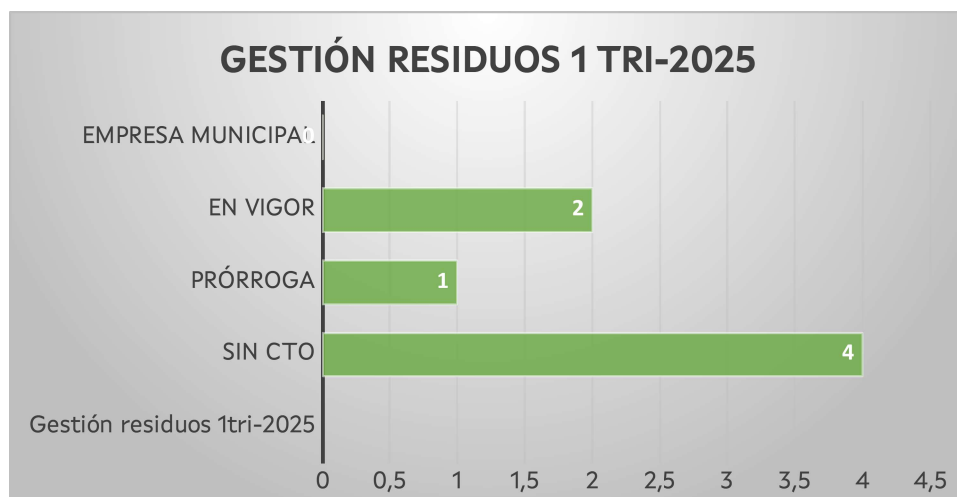
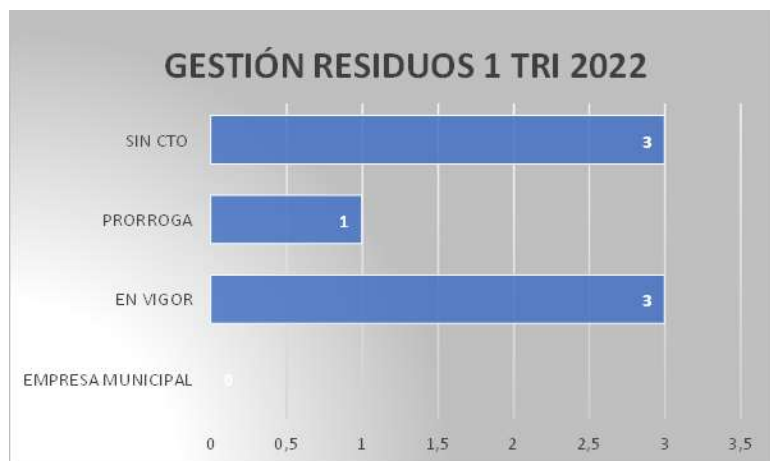
2. O ESCENARIO

Desde a Comisión Galega da Competencia (CGC) decidiuse analizar, desde un prisma básico, a situación nos sete principais concellos da rexión, establecendo o criterio de revisar, en cada un deles, o momento no que se atopan os contratos das concesións de servizos públicos de abastecemento/tratamentos de augas, residuos sólidos urbanos e transporte urbano de viaxeiros, resultando así a observación dos vinte e un (21) servizos resultantes coas seguintes aproximacións no ano 2022 fronte ao ano 2025:

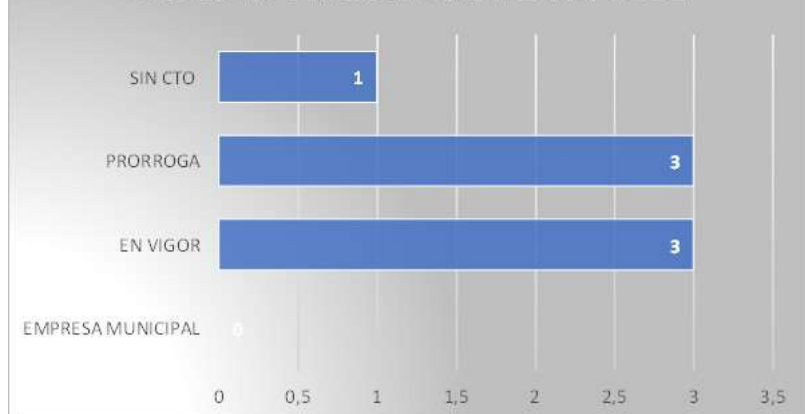
A continuación, desagregase por concesión os datos coñecidos; así, móstrase táboa de 2022 *versus* 2025 en relación coa xestión do servizo de abastecemento da auga nos sete municipios, a de xestión de residuos sólidos urbanos e o transporte urbano de viaxeiros. En todos eles, de maneira individual ou de forma conxunta obsérvase no ano 2022 a preponderancia de situacións nas cales as concesións dos servizos públicos ou se atopan sen contrato en vigor, normalmente pola finalización dos contratos, ou en período de prórroga, e nos casos nos cales se atopan en vigor, as circunstancias adoitan coincidir coa recente adxudicación non sufrindo variación do estado do contrato no 2025.

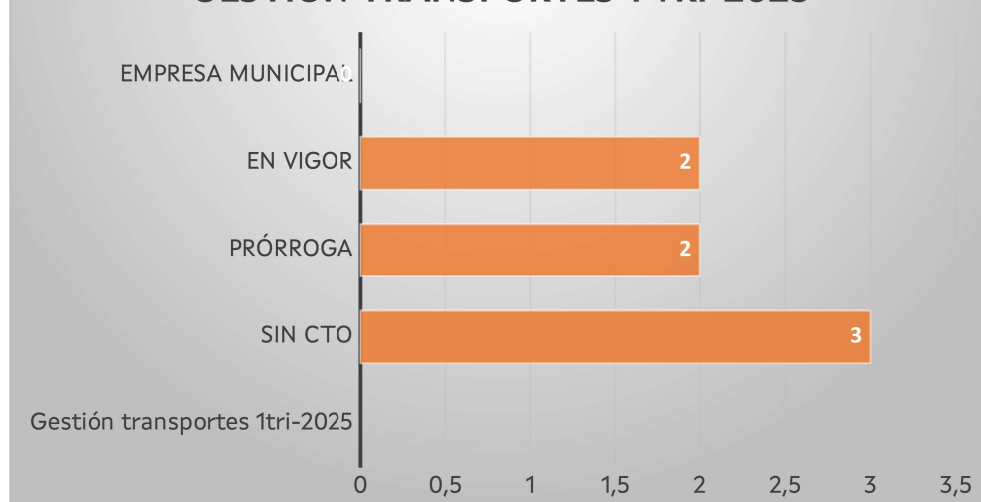

GESTIÓN TRANSPORTE 1 TRI 2022

GESTIÓN TRANSPORTES 1 TRI-2025

3. CONCLUSIONES

O documento inscríbese dentro do proxecto estatal “Municipios e Competencia”, impulsado pola CNMC (Comisión Nacional dos Mercados e a Competencia) xunto con autoridades autonómicas. Esta análise céntrase particularmente no uso e abuso das prórrogas de concesións administrativas municipais vinculadas a tres servizos esenciais:

1. Abastecemento e tratamento de augas,
2. Xestión de residuos sólidos urbanos,
3. Transporte urbano de viaxeiros.

O estudo pretende actualizar a información recompilada en 2022 sobre estas concesións, establecendo comparativas coa situación en 2025. A investigación inclúe os sete principais municipios galegos, sen referirse a cada un de forma individualizada, senón observando dinámicas xerais. O enfoque está baseado en:

- Análise xurídica dos marcos normativos,
- Recollida de datos mediante formularios (Anexo Único),
- Comparativa temporal (2022 vs. 2025),
- Observación do grao de cumprimento da normativa e boas prácticas.

Os resultados e diagnóstico xeral poden resumirse en:

a. Situación en 2022:

- x Prevalencia de contratos caducados ou prorrogados.
- x Escaseza de novas licitacións.
- x Uso sistemático de prórrogas como mecanismo para prolongar contratos vencidos.
- x Nalgúns casos, ordes de continuidade sen novos procedementos de contratación pública.

b. Situación en 2025:

- x Persistencia de moitas das irregularidades observadas en 2022.
- x Poucas variacións na situación contractual na maioría dos servizos.
- x Ausencia xeneralizada de consultas previas ao mercado, como esixe a normativa vixente.
- x Escasa programación ou publicación de novas licitacións.

Estas prácticas xeran un “déficit de competencia”, reducindo a transparencia, a innovación e a eficiencia na prestación de servizos públicos. É destacábel incidir en que a Lei 9/2017 de Contratos del Sector Público (LCSP) en particular (tamén observando a Ley 7/1985 reguladora do Réxime Local (LBRL) e a Directivas europeas 2014/23/UE e 2014/24/UE sobre concesións e contratación pública), limitan as prórrogas a casos onde:

- ✓ A nova licitación non puido formalizarse por razóns imprevistas,
- ✓ O servizo non pode interromperse por razóns de interese público,
- ✓ Publicouse a licitación do novo contrato con polo menos tres meses de antelación.

Obsérvase que estas condicións non sempre se cumpren, o que implica un uso indebido da figura da prórroga, rozando nalgúns casos a infracción legal ou, polo menos, unha práctica anticompetitiva.

O uso abusivo ou inadecuado de prórrogas ten efectos adversos sobre a competencia e a eficiencia dos servizos públicos xa que desincentiva a entrada de novos operadores, reducindo a innovación tecnolóxica e a mellora da calidade; debilita a transparencia e a rendición de contas da xestión pública; xera dependencia estrutural entre administración e contratista, sen avaliación periódica de resultados nin revisión de

condicións contractuais o que se pode traducir en custos maiores e peor servizo ao cidadán.

A Comisión Galega da Competencia deixa claro que este documento non representa unha posición oficial, senón unha achega técnica, sen implicar xuízo sobre administracións ou empresas concretas. Con todo, as conclusións apuntan a fallos sistémicos na contratación pública municipal e urxen a corrixilos mediante:

- Maior planificación dos contratos
- Cumprimento estrito dos prazos
- Publicidade anticipada de licitacións
- Limitación razoada do uso de prórrogas
- Fomento da libre competencia e maior control institucional.

O documento revela unha deficiencia estrutural na xestión das concesións municipais en Galicia, baseada na prolongación excesiva e inxustificada de contratos vencidos. Isto debilita o marco de competencia, contravén as boas prácticas de contratación pública e pode derivar en servizos ineficientes ou antieconómicos.

A actualización de 2025 demostra que, pese ao tempo transcorrido desde a primeira revisión en 2022, case non se implementaron melloras significativas, o que urxe a unha intervención máis decidida dos órganos de control, e a unha vontade política e administrativa de reverter estas prácticas.